

BREVIARI D'UN BIZANTÍ

Breviari d'un bizantí

Josep Iborra

Arola editors

Josep Iborra ha guanyat, amb *Breviari d'un bizantí* el 17è Premi de Biografies, Autobiografies, Memòries i Dietaris Rovira i Virgili dins els Premis Literaris Ciutat de Tarragona 2006. No és la primera incursió en el gènere assagístic -deixeu-m'ho dir així per no haver de fer servir la denominació tan llarga del començament-; té publicats *Fuster portàtil*, *La trinxera literària*, *Confluències i Inflexions*.

L'assaig en el marc literari dels Països Catalans sembla que ha tingut, per una banda, un tractament de gènere menor; és a dir que els historiadors de la literatura li han donat (li donen) poca importància; i per l'altra, no hi ha hagut un reconeixent i una tasca de divulgació dels nostres assagistes.

Repassant els papers que tinc per casa, veig que Ramon Sibiuda, filòsof català, és un dels pensadors clau del segle XV, va influenciar Montaigne pel seu plantejament antropocèntric. L'autor dels *Essais* en va fer una apologia en el seu segon llibre. D'aquí ja passem a l'època del tombant del segle, del Modernisme (s. XIX-XX) amb Gabriel Alomar; Jaume Brossa, Miquel dels Sants Oliver, Eugeni d'Ors i d'altres. Més endavant alguns papers de Carles Riba, Joan Crexells i Ramon Turró tenen categoria d'assaig. Més tard trobem els noms de Josep Ferrater i Mora i Jaume Vicens Vives. L'assagista de plena dedicació i de gran talla, dintre de la tradició humanista, és Joan Fuster. Hi ha també qui considera Josep Pla com un conreador del gènere. Actualment trobem autors valencians com Josep Vicent Marquès, Joan F. Mira, entre d'altres.

A Josep Iborra ¿el podem incloure dintre de la tradició valenciana de l'assaig, iniciada per Joan Fuster? És evident que no sóc qui per sentar càtedra sobre aquest tema, tenint en

---

compte, a més, que l'assaig esdevé un gènere, per la seva amplitud de temes, de característiques i de formats textuals, difícil de concretar.

L'estructura que que presenta *Breviari d'un bizantí* alterna l'article d'una extensió variable (d'una pàgina a quatre), la glossa breu i l'aforisme. En els tres casos les dosis especulatives són remarcables i sorprenents. Hi ha reflexions sobre el fet d'escriure. Per exemple, incia el llibre amb el *Tout est dit...* de La Bruyère on expressa el convenciment d'aquest autor que ja no podia aportar res de nou en el moment que es posa a escriure. És, de fet, un recurs retòric per captar l'atenció del lector. O quan es pregunta "Sóc un escriptor?" I respon que "un factor important és sentir la necessitat d'escriure". Aristòtil, el diable, la raó, el remordiment, la Bíblia i les seves versions, Sant Tomàs d'Aquino, la incertesa de prendre una decisió, el comentari d'un passatge del Nou Testament, Proust i la recerca del temps perdut, l'obra de Thomas Bernhard, els somnis, Hamlet, l'humanisme, *La muntanya màgica*, i un llarg etcètera forneixen el canemàs temàtic de l'obra de Josep Iborra. I ara que acabo l'article m'adono que les referències al món de les lletres tenen una volada important.

Per cloure apunto dos aforismes, a l'atzar. "L'hora de la veritat... Però, n'hi ha cap? I quina és?". "Impossible començar de nou. Sempre *continuem* d'una manera o altra".

JESÚS FIGUERES

Publicat al diari *El Punt* el 18 de juny de 2007

http://www.vilaweb.cat/www/elpunt/noticia?p_idcmp=2446070